

Milletvekilleri Seçimi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 7 . VII . 1954 - Sayı : 8748)

No.
6428

Kabul tarihi
30 . VI . 1954

MADDE 1. — 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 35, 71, 89, 91, 109, 110, 135 ve 166 ncı maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiş; 45 ve 46 ncı maddeleri kaldırılarak yerlerine aşağıda yazılı maddeler ikame edilmiştir :

Madde 35. — Seçilme yeterliğine sahip her vatandaş milletvekilliğine adaylığını koyabilir. Siyasi partilerin genel merkezlerindeki yetkili organları bu partilerin teşkilâtı bulunan seçim çevreleri için, o çevrenin seçebileceği milletvekili sayısını geçmemek üzere aday gösterebilirler.

Bir siyasi partinin aday listesine girmiş bulunan kimse, diğer bir siyasi parti tarafından her hangi bir seçim çevresi için aday gösterilemeyeceği gibi müstakillen adaylığını da koyamaz. Muhtelif siyasi partiler müşterek liste halinde aday gösteremezler. Hiç bir siyasi partiye intisabı olmayan kimsenin her hangi bir siyasi parti tarafından aday gösterilmesi kendisinin yazılı muvafakatine bağlıdır.

Bir siyasi partiye adaylık için müracaat edip de o parti listesinde her hangi bir sebeple yer alamayan kimse hiçbir seçim çevresinde o seçimde müstakillen adaylığını koyamayacağı gibi başka bir parti tarafından da aday gösterilemez ve seçilemez.

Ellî seçmenin, oturdukları yer muhtariğince tasdikli imzalarını taşıyan yazılı müracaatları ile bir kimsenin aday gösterilmesi mümkündür. Bu takdirde aday gösterilen kimsenin de bu hususta yazılı ve noterden tasdikli olarak muvafakatini bildirmesi şarttır.

İl ve ilçe seçim kurullarında vazife kabul eden hâkimlerin bu seçim çevresinde ve Yüksek Seçim Kurulunda vazife kabul eden Temyiz Mahkemesi ve Devlet Şûrası mensuplarının bütün seçim çevrelerinde karı veya kocadan birisi ile ikinci dereceye kadar (ikinci derece dâhil) kan ve sıhrî hısımları adaylıklarını koydukları veya aday gösterildikleri takdirde, bunlar seçim kurullarındaki vazifelerinden istinkâfa ve keyfiyeti derhal Adliye Vekâletine bildirmeye mecburdurlar.

Devlet, vilâyet, özel idare ve belediyelerle bunlara bağlı daire ve müesseseler ve iktisadi devlet teşekküllerinde memur ve hizmetli olarak çalışanlarla hâkim ve hâkim sınıfından sayılanlar genel ve ara seçimlerin başlangıcından altı ay önce, seçimin yenilenmesine veya ara seçimlerinin vaktinden evvel yapılmasına karar verilmesi halinde ise yenilenmenin ve kararın ilâundan başlayarak yedi gün içinde istifa etmedikçe hiçbir seçim çevresinden namzetliklerini koyamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler.

Belediye reisleri, genel veya ara seçimlerin başlangıcından iki ay önce; seçimin yenilenmesine veya ara seçimlerinin vaktinden evvel yapılmasına karar verilmesi halinde ise yenilenmenin ve kararın ilânından başlayarak yedi gün içinde istifa etmedikçe vazifeli buldukları seçim çevresinden adaylıklarını koyamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler.

Her sınıftan muvazzaf subaylarla askerî memur, askerî adlî hâkim ve gedikli subay ve gedikli erbaşlardan ordudan ayrılma hakkını kazanmış bulunanlar:

Genel ve ara seçimlerin başlangıcından altı ay önce, seçimin yenilenmesine veya ara seçimlerin vaktinden evvel yapılmasına karar verilmesi halinde yenilenmenin ve kararın ilânından başlayarak yedi gün içinde ayrılma isteğinde bulunmadıkça hiç bir seçim çevresinden adaylıklarını koyamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler.

Ayrılma isteği en yakın âmire verilecek bir dilekçe ile yapılır. Dilekçedeki imzanın sahibine ait olduğu âmir tarafından tasdik edilir ve derhal doğruca vekâlete gönderilir.

Dilekçe sahibine dilekçenin alındığına dair bir makbuz ve mertebeler silsilesi yoluyla âmirlerle de bilgi verilir. Aynı esaslar dairesinde telgrafla da müracaat caizdir.

Dilekçelerin vekâlete geldiği tarihten itibaren nihayet on gün içinde ayrılma isteğinin kabul edilip edilmediği dilekçeye ve âmirlerine tebliğ olunur.

Ordudan ayrılma hakkını kazanmamış olduklarından dolayı ayrılma istekleri reddedilmiş bulunanlar aday listesine giremezler. Ayrılma istekleri kabul edilenler sonradan milletvekili seçilmemiş olsalar dahi ayrılma isteğinden feragat edemezler. Bu istek mutlaka yerine getirilir.

Adaylık için müracaat varakaları puldan muaftır.

Memurlar hakkında propaganda yasağı

Madde 45. — 35 nci maddede yazılı olanlardan hâkim ve hâkim sınıfından sayılanlarla memur ve hizmetliler ve askerî şahısların bu kanunun 6 nci maddesindeki seçim müddeti zarfında her hangi bir partinin leh ve aleyhinde propandada yapmak veya bu hususta başkasına söz veya her hangi bir fiil ve hareketle telkinde bulunmak suretiyle siyasi faaliyet göstermeleri yasaktır.

Propaganda sayılmayan hususlar

Madde 46. — Devlet ve hükümet işlerinde vazife alanların, bu işler etrafında yapacakları konuşmalarla, alâkalı daire ve müesseselerin kendi faaliyetlerini gösterir şekilde yayınlıyacakları her türlü matbua seçim propagandası mahiyetinde sayılmaz.

Madde 71. — İlçe seçim kurulu toplanarak seçim bölgesindeki veya dışındaki seçmenler arasından iyi şöhret sahibi olmakla tanınmış okur yazar kimselerden kurula bağlı seçim bölgelerindeki sandıklardan her biri için ikişer kişiden mürekkep bir liste tertibeder.

Kurul bunlardan birini âleni kur'a ile sandık başkanlığına seçer.

Sandık kurulu başkanının vazifesi başına gelmemesi halinde, yerine kurul üyelerinden en yaşlısı başkanlık eder.

Madde 89. — Seçmen dilediği adayları boş beyaz kâğıda yazarak oy puslası tanzim etmekte serbesttir.

Madde 91. — Oy puslasının kapalı oy verme yerinde zarfa konup kapanması mecburidir.

Bu maksatla sandık kurulu seçmenin oy puslasını zarfa koymasına için oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak lüzumu kadar kapalı oy verme yeri hazırlar.

Madde 109. — Aşağıda yazılı oy puslaları muteber değildir :

1. Sandık kurulunca verilen tek biçim ve renkte bir zarftan gayri bir zarfa konulmuş bulunan puslalar;
2. İmzalı veya mühürlü veya seçmenin kim olduğunu belirten her hangi bir işaret taşıyan puslalar;
3. Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyan zarftan çıkacak oy puslaları;
4. İhtiva ettikleri isimlerden hiç biri sandık kurulunca okunamıyan oy puslaları;
5. Seçime iştirak eden partiler tarafından gösterilen adaylardan veya bunlarla müstakil adaylardan veya yalnız müstakil adaylardan terkiy edilmiş matbu veya daktilo veya başka bir aletle yazılmış veya teksir edilmiş oy puslaları.

Bir zarftan, muhtelif isimleri muhtevi ve birden fazla oy puslaları çıktığı takdirde bu puslalardan hiçbiri muteber olamaz. Aynı isimleri muhtevi pusladan birkaç tane çıkması halinde bunlar tek pusla sayılır.

Madde 110. — Belli aday sayısından daha az sayıda isim ihtiva eden oy puslaları olduğu gibi kabul edilir.

Puslada yazılı isimlerden kurulca okunamıyan isimler hesaba katılmaz.

Aynı isim birkaç defa yazılmış ise tek oy sayılır.

Puslada, seçilecek aday sayısından fazla isim bulunduğu takdirde, sonndan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Seçime iştirak eden partilerin alâmet ve işaretlerini muhtevi olan matbu oy puslalarında yazılı adaylardan bir veya birkaçının iptali halinde bu isimler iptal edilmemiş addolunacağı gibi bunların yerine ilâve edilmiş isim bulunduğu takdirde bu isimler de hesaba katılmaz ve mezkûr matbu oy puslası olduğu gibi kullanılmış sayılır.

Madde 135. — Bu kanunun 45 nci maddesinde yazılı memnuiyetlere aykırı hareket edenlerden (500) liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası alınmakla beraber tardlarına da karar verilir.

133 ve 134 nci maddelerdeki haller dışında seçim propagandasına dair bu kanunda yazılı sair hükümlere aykırı harekette bulunanlar Türk Ceza Kanununun 526 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezalarla cezalandırılırlar.

Madde 166. — Seçim giderleri genel bütçeden ödenir. Bunun için gerekli ödenek Adliye Vekâleti Bütçesindeki özel bölüme konur.

Seçim kurulları başkan ve üyelerine, seçim işleriyle ilgili vekâletlerin merkezlerinde teşkil edilecek seçim bürolarının başkan ve üyeleri ile diğer memur ve hizmetlilere ve seçim işleri için bu kanun gereğince vazifelendirileceklere ve bu işlerde mesai saatleri dışında çalışacak memur ve hizmetlilere verilecek ücretler ve hariçten alınarak çalıştırılacakların gündelikleri İcra Vekilleri Heyetinece belirtilecek esas ve miktarlara göre ödenir.

Bulunduğu yerin hariciinde bir mahalle gönderileceklerin yol masrafları Harcah Kanunu hükümlerine göre ayrıca verilir.

Adliye Vekâleti bu madde hükümlerine göre harcanacak seçim giderleri ödeneginden yeter miktarını il ve ilçe seçim kurulları başkanları emrine gönderir.

Seçim işleri için mahallerinde yapılması lâzımgelen her türlü masrafların ita âmiri il ve ilçe seçim kurulları başkanları olup tahakkuk işlemleri Cumhuriyet müddeiumumileri tarafından yapılır.

MADDE 2. — 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 47 ve 48 nci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

2 Temmuz 1954

Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve
numarası : 1 . VII . 1954 ve 1/19
Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine
dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih
ve numarası : 2 . VII . 1954 ve 4/446
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların Cilt Sayfa
cilt ve sayfa numaraları : 1 162,274,301:324,324:342,356,359,374:377

[İnikat : 15 — 23 sıra numaralı matbuca 15 nci İnikat Zabıt Ceridesine bağlıdır.]